

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnništvo naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo na zadnje četrtletje, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.
„ jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.
„ jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 3. oktobra.

Čitatelji naši se gotovo še spominjajo poročila odseka za verifikacijo volitev veleposestva, priobčene pred nekoliko dnevi v našem listu. Po tem poročilu bi se bila volitev gg. dra. Gustava Mauer-ja, Karola Dežman-a in dra. pl. Schrey-a na podlagi zakonitega položaja ovrgla, gg. grof Thurn in dr. Josip vitez Savinšek pozvala v zbor, a za jednega poslanca veleposestva razpisala nova volitev.

Prečitavši omenjeno poročilo, vskliknil je sigurno vsak čitatelj: „Tandem aliquando!“, kajti verifikacija volitev veleposestva prenašala se je od dneva do dneva ter postala že pereče vprašanje našega deželnozborskega življenja. Vprašanje to bilo je jako jednostavno, kajti naravno možni ste samo dve alternativni: da so volitve dovršile se zakonito, ali pa nezakonito. V prvem slučaju treba jih potrditi „sans phrase“, v drugem slučaju pa ovreči jih brez

vsega obotavljanja. In ker je bila v omenjenem poročilu nezakonitost temeljito in na široko dokazana, čutil je vsakaterik zadostitev in nekako zadovoljnost v sebi, da se nepravilne volitve ovržejo in tako dá javna satisfakcija žaljenemu pravnemu čutu.

A kakor je po izreku Shakespeare-ovem mnogo stvari mej nebom in zemljo, o katerih učenjaki niti sanjati ne mogó, ravno tako je mej omenjenim poročilom in današnjim stanjem tega vprašanja cela dolga vrsta pomišljanja, pogajanja, spletkovanja in tekmovanja, in posrečilo se je nekaterim, da se krepkemu prvotnemu ukrepu „misli bledost obolnici“. S kratka: večina narodnih poslancev prišla je „per varios casus, per tot discrimina rerum“ do zaključka, da se bodejo volitve v veleposestvu, tedaj tudi ona Dežman-a in Schrey-a, potrdile proti temu, da nemški poslanci glasujejo za volilno reformo, za preuredbo volilnega reda. In ker se je v klubu narodnih poslancev ta zaključek vzprejel z veliko večino — nasproti so bili baje samo štirje poslanci — in ker se mora vsak poslanec ravnati po ukrepih kluba, bilo je vse prirejeno, da se danes v javnej seji potrdé vse volitve veleposestva; verifikacija sama bila je na dnevnem redu.

Poslanci nasprotne stranke imeli so mej tem tudi svoj shod v kazini. Pri tem bili so, iznimši dra. pl. Schrey-a in dra. Mauer-ja, vsi jedini glede kompromisa. Dr. Schrey pa je bil baje strastno nasproten in, ker je podlegel nasproti večini, razjaril ga je ta poraz tako silno in mu pretresel občutljive živce tako, da ga ni več v zbor, da niti k odsekovi sejam več ne zahaja — katerih se je doslej posebno marljivo in vestno udeleževal — in da se je danes že govorilo, da je odložil mandat.

A kakor ima kak igrokaz nepričakovan finale, tako tudi ta zadeva. Pred začetkom današnje seje naznanila je nasprotna stranka, da s kompromisom ne bode nič in pričela so se z nova pogajanja, ki

so trajala nad jedno dobro uro, a neso imela polvoljnega uspeha, kajti do sporazumljenja ni prišlo. Ko se je ob 1/12. uro otvorila seja, prišli so nemški poslanci porogljivo se smejaše v zbor, zlasti Dežman videl se nam je liki „Meister Reineke“, in pričelo se je zborovanje, ki pa ni imelo zaželjene in od obilega občinstva pričakovane zanimljivosti, kajti glavni dve točki — potrjenje volitev v veleposestvu in volilna reforma — stavili ste se raz dnevni red in pridete menda v jednej bodočih sej na vrsto.

Klub narodnih poslancev pa ima danes zvečer ob 6. uri sejo, pri kateri se bode gotovo pretresovalo, kdo je uzrok tej kakor taktično tako tudi strategično vsacemu vidnej hibi in kako jo treba popraviti. Kakor pri mnogih drugih prilikah potrdilo se je tudi v tem slučaju, da je premi pot najboljši pot in najkrajši pot. Žal, da nekateri še vedno iščejo brezpotrebni ovinkov in klancev, pri katerih se brez „pred prege“ ne pride z mesta.

Spravljalivost je sicer lepa čednost, a treba da najde pravo mesto; pred vsem pa treba, da se vsako vprašanje meri v prvi vrsti z narodnim metrom.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 3. oktobra.

O avstrijskem položaju priobčuje oficijozna Berolinska „Post“ obširen članek, v katerem dokazuje, da bi Avstrija, katera bi s svojimi slovanskimi podaniki, z največjim delom svojih državljanov, živila v razmerji tlačiteljev in stiskanih, ne mogla izpolnjevati svojega poklica. „Post“ imenuje sicer to nalogo „težavno“, misli pa, da bi bilo jako dobro, ako bi Nemčija taka ministerstva, ki si nalagajo tako težaven posel, ne obsipala z nezaupljivostjo in natolcevanjem.

LISTEK.

Prva ljubezen.

(Povest J. C. Turgenjeva, posl. Ivan P.)

(Dalje.)

XV.

Kakih pet ali šest dnij potem skoraj nič nesem videl Zinajide: objavila je, da je bolna, kar pa ni oviralo prihajati na svoje dežurstvo, — kakor so rekali — navadnim gostom razun Majdanova, kateri je brž izgubil pogum in dolgočasil se, če ni imel priložnosti navduševati se. Bjelovzorov sedel je v kotu ves zapet in rudeč; obraz grofa Malevskega se je pa vedno nekako prikrito smehljal; on je v istini prišel pri Zinajidi v nemilost, zato je pa povsod skušal prikupiti se in ustreči starej kneginji, peljal se je celo ž njo v najetej kočiji h generalgubernatorju. Sicer pa ta pot ni bil uspešen, Malevski si je celo nakopal neprijetnosti: opomnili so ga na nek dogodek s potujočimi častniki — in moral je v svojem objasnjevanji reči, da mu je takrat še manjkalo skušnje. Lušin prihajal je vsak dan po

dvakrat, pa nikoli se ni dolgo mudil; jaz sem se ga malo bal od najinega poslednjega razgovora, vendar sem ga nekako posebno rad imel. Ko se je jedenkrat sprehajal z menoj po Neskučnem vrtu, bil je jako prijazen in dober z menoj, povedal mi je imena in svojstva raznih trav in cvetic, a na jedenkrat — čisto brez vsega povoda — zaklical je in udaril se po čelu: oh, kako sem neumen, mislil sem, da je koketka. Kakor se vidi — za nekatere žrtovati se — je sladko.

Kaj hočete reči s tem? vprašal sem ga.

Vam nečem nič povedati, odgovoril mi je odkritosrčno Lušin.

Zinajida se me je ogibala; moj prihod — jaz nesem mogel, da bi ne zapazil tega — napravljaj je na njo neprijeten utis. Ona se je nehoté obračala od mene: ravno to mi je bilo hudo, ravno to me je grizlo. A storiti nesem mogel ničesar — ogibal sem se je, le od daleč pazil sem za njo, pa to se mi ni vselej posrečilo. Ž njo se je zgodilo nekaj nezapopadljivega: njen obraz se je predrugačil, ona se je predrugačila. Posebno me je osupnila premena na njej, ki se je zgodila nekega tihlega večera. Sedel sem na vrtu pod košatim bezgovim grmom;

meni je to mesto bilo jako priljubljeno: od tod videlo se je v okna Zinajidine sobe. Sedel sem; nad menoj v vejah je pa nemirno skakljala majhna ptičica; siva mačka se je stezajoč hrbet skrivaj privlekla na vrt; prvi kebrileti so leno po prozračnem, če tudi ne več svetlem vzduhu. Sedel sem, gledal v okno in čakal, če se odpre: — res se je odprlo in v njem prikazala se je Zinajida. Imela je belo obleko — in ona sama, njen obraz, pleča, roke — vse bilo je belo kakor sneg. Dolgo stala je negiblivo, dolgo gledalo mirno izpod nagubančenih obrvij. Tako gledati je še nikdar nesem videl. Potem je stisnila roke jako krepko, nesla jih k ustni in na čelo — in hipoma je raztegnila vse prste in podrgnila lase za ušesa, zmahnila je ž njimi ter zaloputnila je okno.

Tri dni pozneje srečala me je na vrtu. Hotel sem se ogniti v stran, pa me je sama zadržala.

— Podajte mi roko, rekla je s prejšnjo prijaznostjo. — Midva že dolgo nesva govorila.

Uprl sem v njo oči; njene oči so se svetile in njen obraz se je smehljal, kakor skozi neko meglo.

— Ali ste še vedno bolehní? vprašal sem jo.

V ponedeljek utemeljeval je v **gališkem** deželnem zboru Grocholski svoj predlog, da se naj prosto razkosanje zemljišč utesni. Govornik je dokazoval, da bode država, posebno pa Galicija, ako se ne sklene taka postava, kmalu doživela polom, ko bode izgubila najvažnejšo podstavo za socialni red, kmetijski stan, ter zanj zamenjala celo vojsko nevarnega proletarijata. Grocholskijev predlog odkazal se je po njegovej lastnej želji posebnemu odseku. — Včeraj predložil je deželni odbor predlogo o naknadnem kreditu 97.000 gl. za pokritje deficita, potem predlogo o povzdigi domače industrije in hišne obrti. Dr. Evz. Czerkawski utemeljil je svoj predlog o preustroji ljudskih šol, kateri se je potem izročil šolskemu odseku. Henzel je izročil predlog o spremembi deželnega volilnega reda, da naj bi se občinskim predstojnikom in poverjenikom okrajnih zastopov dovolilo nekoliko nadzorovanja pri volitvah. — Vsi poljski klubi nastojajo na to, da bode letos pred vsem izvedena šolska postava.

O **ogrsko-hrvatskem** sporu. Prišedši z Dunaja, kjer je bil Tisza pri cesarji v avdienci in je konferiral z vzajemnimi ministri, odobravaljimi njega predlog, privoliti zahtevam Hrvatov, prišel je v ponedeljek zvečer premier h konferenci hrvatskih poslancev, kjer je na izročeno mu adreso odgovoril, da, kakor je bil strog v naredbah za privedenje kaljenega miru, ravno tako bode zdaj popustljiv in spravljiv, da se postavno konča ves spor. Glede grbov je dejal Tisza, da bode od legislative zahteval takega pooblastila, s katerim se bo dalo vprašanje povoljno rešiti; in sicer se bode izrekel za grbe brez napisov. — Na to je šel Tisza od konference, hrvatski poslanci pa so se še dalje posvetovali ter včeraj zjutraj posvetovanje nadaljevali. Pri tem so prišli baje do zaključka, da so z ozirom na spravljivo izjavo Tiszovo o njihovih zahtevah pripravljeni priti mu naproti, da se pa vsejedno ne bodo udeležili obravnav državnega zbora o grbih. O tem, bodo li Hrvatje takoj po odstranitvi dvojezičnih grbov prišli zopet v zbornico, poročal bode odsek v prihodnji konferenci.

Vprašanje države.

Zbrani skupščinarji **srbski** so v ponedeljek zaman čakali na ministre. Ob 11. izjavil je predsednik, da mu je Garašanin ravnokar oficijalno priobčil, da je kralj Milan vzel ostavko kabineta. Podpredsednik državnega sveta, Nikola Kristić, dobil je opoludne nalog sestaviti nov kabinet. — Verifikacijski odsek je zavrgel pet opozicijskih volitev, namreč dve radikalni zaradi nedoletnosti izvoljenih, dve radikalni in jedno liberalno zaradi nepravilnosti, in pa pet vladinih iz istega razloga. Šest vladinih poslancev je začasno iz zborovanj izključenih, mej temi oba Belgrajska. Zaradi nepravilnosti se bode osnovala komisijonalna preiskava. — Glede onih šest kandidatov, ki bi se imeli kralju predložiti za predsedstvo skupščine, se mej Ristićev in radikalno stranko ni še doglalo sporazumjenja; kajti prva zahteva dva kandidata iz svojega srede, radikalci pa se boje, da ne bi kralj baš ta dva imenoval in bi tako radikalci ostali brez zastopstva v predsedništvu skupščine.

Bolgarsko sobranje odgodilo je obravnavo o železniški konvenciji do petka, ker baje

predlaga ni še tiskana. „N. Fr. Pr.“ ve povedati, da se Jonin na vse kriplje prizadeva zaprečiti vzprejem te konvencije. Odrékovaje sobranju legalnost obdeluje baje ministre in poslance, da bi dogljal izjavo sobranja o njegovej nepristojnosti v tej zadevi, kar da bi imelo tudi to ugodnost, da se na nedoločen čas odloži ukrepanje o načinu vrnitve okupacijskih stroškov Rusiji.

Dopisi.

Iz Trsta 30. septembra. [Izv. dop.] Tukajšnja vlada začela je paziti na posamično irredentarsko oseboje strogim očesom: zatvorili so namreč dva urednika zaradi obilnih prestopkov, pregreškov in zločinov. Ta dva urednika, prvi Juretič, drugi Bratoš, sta gotovo čisto laške krvi, kar že njih imeni značiti. V Trstu in sploh po naših pokrajinah so najstrastnejši adepti laščine jedino slovanski odpadki, renegatje in izdajice v pravem pomenu. Tukajšnje razmere so take, da vlada le tu in tam kako bilko smrdljive rastline izpiplje, zalege proti avstrijski propagandi pa ne postrže, — ali je neče, ali pa ne zna prav poseči — in tako se ne odpravi rak, ki nas gloda na zdravem životu.

V prvi vrsti mora vsak trezen človek priznati, da je vladina sistema povsem napačna tukajšnjim razmeram. Nemške šole se množe, otroci iz teh šol pa v javnost stopajo jednako zmedenemu kramarju, ki ima vsacega malo, vsega vkupe nič. Koliko tisoči se porabi v Trstu, da bi se oživel germanski element, a vsi ti novci pa izhlapi jednako vodi po peščenih puščavi v zrak. Slovenske šole, kaj pa te? To vprašanje peto kolo vladi, magistratu pa ogenj v lastni strehi.

Politično društvo „Edinost“ uložilo je pred meseci prošnjo z nad tisočeriimi podpisi mestnemu svetovalstvu in vender je še nesmo zapazili na dnevnem redu. Ta prošnja prouzučuje mestnim očetom mnogo znoja; belijo si glavo, s kakimi uzroki bi to prošnjo odbili. Po vsem Slovenskem ni večje potrebe za slovenske šole, ko ravno v Trstu. Na tisoče slovenskih družin se polasči v laških šolah, mladini se vcepi v šoli laščina v mlado srce tako, da ko iz otročjih čevljev izleze, sovraži lastno kri, zaničuje svoje stariše, domače običaje in sploh vse, kar je slovenskega, ker jih poredni sošolci vedno s „ščavi“ pitajo. Ni se potem čuditi, da v Trstu ne napredujemo še v oni meri ne, kakor bi mogli, ker nam prave podloge, namreč domačih šol manjka. Ako bomo pa jedenkrat tako srečni, imeti svoje štirirazredne šole v Trstu, narejen bode jez polasčevanju naše krvi in propad irredente bode gotov. Ne baje neti, ne policija ne bode udušila te zalege, sila izvaja fanatizem in odpor, ki se ob ugodnem času prekanjeno povrne in kljubuje.

Tudi nekateri domači elementi so v kvar naši stvari; sebična načela, manjšina neče se podvreči večini, partikularizem in slavohlepnost po vladanji

roji nekaterim po glavi, in to je tudi uzrok, da se neste obe delavski društvi zedinili v jedno celoto. Pa pustimo to, mnogo se je že predručilo v Trstu, mnogo intrigantov je že pamet srečala; upanje je, da bode prihodnost srečnejša od preteklosti. — Ruska korveta „Strelok“, katera je pred luko zakočena, daje marsikomu ugibati to in ono. Naši lahoni o tej stvari le tu in tam kaj pišejo, a vidi se, da jim je strah v kosteh.

Namestnik Depretis je šel na odpust na Tirolsko, morda si je šel ogledat novo mesto, katero utesne zasesti; kar pa ni gotovo, ker je prirastel na Trst. Deželni zbor Tržaški odprl se bode oktobra. Prva točka bode juridična fakulteta. Tega šimeljna jaha Tržaški zbor že leta in leta, nazadnje pa bodo vsekako izprevideli mestni in deželni očetje, da si bodo ožulili noge do kolen s to ježo, ker vlada ne bode dovolila, da bi se še v tej stroki gojil irredentizem.

Z Dolenjskega 1. oktobra. [Izv. dop.] V zadnjem dopisu „Z Dolenjskega“, kateri je prinesel „Slovenski Narod“ pred kratkim časom, izbral si je bil gosp. pisalec onih vrst dokaj važen predmet — poštenega urada, in vsakojakih razmer ki se tičejo njega po Dolenjskeji. Ker pa „več oči več vidi“, — audiatur ergo et altera pars.

Poštni zavod je urad, katerega bistvo je več ali manj vsem družim javnim uradom jednako. Država ga vzdržuje, peča se s prometom, in poštni organi plačani so za to, da svoj posel skrbno, natančno in vestno opravljajo, napram občinstvu pa se obnašajo, kakor jim velevaljo službeni predpisi.

Vprašanje je tu: Se li na Kranjskem, mej nami Slovenci, osobito pa na Dolenjskem opravlja poštni posel natančno in redno, brez graje in opazek? — Ne, in trikrat ne! Malokje hvalevredno, po nekod k večjemu v malo zadovoljnost občinstva, — drugod pa tu in tam tako neredno, da človek nema primerne izraza, izjaviti se o teh poštaih marogah!

Molči naj, kogar je volja, prosto mu; rodoljubno občinstvo ne bode molčalo, — ono vé, da sta poštni urad in njegovi organi zavoljo njega tú, in ne on zaradi nju!

V uradu in šoli terjamo mi Slovenci ravnopravnosti, pa ne ravnopravnosti na papirji, temveč v dejanji! Tisto hočemo mi in tista nam gre! Pošta je urad, ergo je terjamo tudi pri njej. Imeti nam je tu kakor tam. — Kakor pa je znano, se nam Slovincem naše zahteve le počasi in z nekako mrznjo izvajajo, zbog tega nam je postopati pri vsakej priliki le v „duru“; plaziti se odvadimo, — naše mrmranje v „molu“ naj izgine; — skušnje imamo dovolj!

Kako pa je s to ravnopravnostjo pri poštnem uradu?

Kaj ne, gospoda, kaka drznost in kako čudno, recimo, je to vprašanje!

Borne novejšje tiskovine spremenjene so od starih toliko, da je poleg nemških rubrik tudi — slovenska prestava dodana, toda vse je tako stisneno, podobno gneči, da je v istini škoda za stroške, papir in trud, kar se ga brez potrebe in koristi pri njih potrat. Zakaj nema pošta ločenih tiskovin, slovenskih in nemških, kakor pri družih uradih, da bi zamogla slovenska stranka na zahtevanje v njenem, in nemška ali katera koli druga pa v svojem jeziku tiskano in izpolneno listino prejeti? Tu vsaj ne more nihče izgovarjati se, ka mej nami Slovenci nastavljenim in bivajočim uradnikom ni nalog: več bita našega jezika; saj smo, vraga, vendar narod, in kot tak smemo nekaj zahtevati, li ne? S kratka povedano: s temi tiskovinami nam ni nikakor ustrezno, ko bi se tudi svojemu namenu in določbam porabliale, dočim se to malokje zgodi, — „es wird immer der alte Schimmel geritten“, bi dejal. Napiši nakaznico desetkrat slovenski ali kaj družega, — i, vedno bodeš prejel stari „recepis“, raz katerega veje „die edle Cultursprache“! In napiši kar bočeš, in pribij kjer moreš slovensčino na poštno tiskovino, — prejel bodeš pod nos zamenjanega „Kitajca“. Tedaj skoro bolje stara šara, kot ta mešanica, ki ne napravlja

— Ne, zdaj je vse prešlo, odgovorila je in utrgala rudečo rožo. — Malo sem še trudna, pa to bo kmalu minulo.

In vi boste zopet taki, kakeršni ste bili poprej? vprašal sem jo.

Zinajda je poduhala rožo — in meni se je zdelo, kakor bi bil blesk njenih listkov padal na njena ustna in na njena lica. — Ali sem se mami premenila? vprašala me je.

— Da, spremenili ste se, odgovoril sem poluglasno.

— Jaz sem bila hladna z vami — to dobro vem, rekla je Zinajda, pa vi se ne smete zmeniti za to... Jaz nesem mogla drugače... Pa kaj bi govorila o tem!

— Vi ne marate, da bi jaz vas ljubil — to je! vzkljknil sem žalosten in nejevoljen.

— Ne, le ljubite me, pa ne tako, kakor poprej.

— Kako pa?

— Prijatelja bodiva — zdaj vidite kako! — Zinajda dala mi je poduhati rožo. — Poslušajte me, kajti jaz sem mnogo starši od vas — bila bi lahko vaša teta, prav res; če ne teta, pa starša sestra. A vi...

— In jaz bi bil vaš otrok, pretrgal sem jej besedo.

— Da, otrok, pa mili, dobri, umni, katerega bi jaz zelo ljubila. A veste kaj? Jaz vas od današnjega dne imenujem za svojega pažeta; pa ne smete pozabiti, da se pažeti ne smejo ločiti od svojih gospodaric. Tu vam podajam znak vašega novega dostojanstva — pristavila je utikajoč rožo v gombovo luknjo moje suknjice: — znak naše milosti do vas.

— Dobival sem od vas prej drugačne znake milosti, jecjal sem.

— A! rekla je in pogledala me po strani... Kako ima dober spomin! Kaj, jaz sem zdaj tudi na to pripravljena.

Nagnivši se k meni, pritisnila mi je na čelo čist in miren poljub.

Jaz sem se ozrl na njo — a ona se je obrnila proč rekoč: pojdite za menoj moj paže — pojdite v krilo. Šel sem za njo — pa nesem nič vedel, pri čem sem. Ali je — mislil sem — ta krotka, pametna devotka — tista Zinajda, katero sem jaz poznal? Njena hoja zdela se mi je bolj tiha, — njeno telo veličastnejše in postavnejše. — In, moj Bog, s kako silo razplamtela je ljubezen v meni!

(Dalje prih.)

druzega nego zmešnjavo liki onej. Babylonskega „turna“, — kolikor organu toliko več stranki. Človek ne vé, bi se li smejal ali — jezil nad to smešno naredbo v prid naše „ravnopravnosti“. (?) — Hvala Vam, gospôda, za tako ironijo. To vam je pravi „circulus vitiosus“! To bodi omenjeno mimogredé.

Po javnih uradih naznanjene so povsodi, zunaj ali znotraj, uradne ure, po katerih se je občinstvu ravnati. Tega, prijatelj, ne najdeš po nekodi na Dolenjskem, ne zunaj urada niti ne — pod „škatljo“, kjer leži poštni pečat. — Čemu tudi! Če hočeš vedeti, kedar je pošta odprta ali zaključena, vprašaj, prosi ali pa napravi prošnjo z goldinarskim kolekom in uložijo jo, popred pa napravi devetindevetdeset „komplimentov“, potem stoprav „findet man es der Mühe wert“ — povedati ti ali dati, česar želiš; mogoče, da se ti izpolni želja, mogoče, (po nekodi) da tudi ne, zadovoljen moraš (!) biti, tudi če mej uradnim poštnim časom niti poštnege organa ni na mestu, kjer bi moral biti: čakaj če hočeš, če ne: abeas! In vender veš, da je urad in njegov organ zaradi tebe tu, ne pa ti zavoljo njega!

Citirati na oder javnosti dalo bi se tu celo tropo zanimivih „štikelcov“, toda človeku se je bati, da ne bi mu kri ravno pri najzanimivejših zastala, ker potem bi ne mogel dalje. Torej, slavna gospoda nemškutarska in — nemška: Mi Slovenci imamo „patent“ zahtevati tudi pri pošti ravnopravnosti in — nekoliko več reda! Tu ni govorjenja o „vožnej pošti“ in nekdanjih „spucktrügelnih“, ampak o takozvanej „briefpost“ in tej sorodnej sestri, ker o onej je spredaj omenjeni g. pisalec že dokaj navel. — Da bi ne bilo „glas upijočega v puščavi“!

V obče bi najprvo gospodu poštnemu nadkomisarju Ratolski uljudno (o, uljudni znamo tudi mi Slovenci biti!) priporočali, da bi pri svojih pohodih, pri revizijah — to je pri nadzorovanju po Dolenjskem — malo več paznosti in strogosti pokazal svojim podložnim organom — zlasti pa mladim, neizvzemšinežni spol, in tacim, ki komaj vedó, kje je mesto poštnemu pečatu, — da sene bode urad smešil zaradi svojih organov! — Red in natančnost ljuba sta tudi nam Slovencem, katera smo pa do zdaj po nekaterih krajih Dolenjske z ozirom na pošto — zelo pogrešali, kar obžalujemo; v ponavljanem slučaju poiskati si hočemo konca tej pravdi — pri poštnem vodstvu v Trstu.

—Ω.—

Iz Radovljice 1. oktobra [Izv. dopis.] Razen hišnega davka tare naš okraj še druga ne dosti manjša nadloga: množina beračev iz Kamnogrince in iz Kroke, ki se vsipljejo, kakor kobiličji roj, dan na dan okrog nas. Dolgo smo mislili, da so to navadni postopači, ki se jim ne ljubi delati. Iz časnikov pa smo sedaj poizvedili, da je ta revščina posledica bogatejših prebivalcev teh krajev. Kakor se sliši, imajo dalalci namen sedaj sami izviti se iz klešč svojih stikačev. V Kropi namreč napravljajo zadrugo, ki bo po obnem trjenji delalcem zmogočila zaslužek, dovoljen za pošteno življenje. Želeti bi bilo, da bi tudi Kamnogoričani svoje sosede Kroparje posnemali v tem hvale vrednem početju. Kakor se vidi iz poročila V. seje deželnege zboru, so Kroparji podpore prosili v podobi posojila iz deželnege zaklada. Našemu gosp. poslancu se tukaj ponuja lepa prilika ne le ubogim delalcem ampak tudi nam pomagati s tem, da to prošnjo toplo priporoča, ker bomo mi, ako bodo delalci pošten zaslužek imeli, tudi rešeni njihovega nadlegovanja. Ako vidi potrebo, rad daje človek v bogaimo; da bi pa berači bogatim nosili, to pa ne gre! Kmetovalec.

Od sv. Ane pri Ribnici 1. oktobra. [Izv. dop.] Gospod urednik! Ga neste dobili pa ga spet ne boste — dopisa „od sv. Ane pri Ribnici“. Mi tu gori na Malej Gori živimo kakor ptice pod nebom in ribe v vodi, — ne delamo, ne orjemo in ne žanjemo, pa imamo vender vsega dovolj, hvala Bogu! — Če je vreme jasno, gledamo po dolini na-

vzgor in navzdol, se radujemo z veselimi (pticami), in žalujemo z žalostnimi (bukvami), za drugo pa se malo brigamo; in čemu naj bi se tudi brigali, mi, ki nam ničesar ne manjka? Politika nam je tuja, narodnjaštvo nepoznato, pri vsem tem pa se našega zapuščenege srca vender oklene nekaj žarek radosti, kadar se ozremo tja čez na Veliko Goró, kjer je včasih tako prijetno, — tam gori, kjer ob njenem vznožji leži prijazen slovenski trg, o katerem Vam je dopisnik X pred tremi tedni obširno poročal, če se še spominate gospod urednik; to, glejte, je tisti uzorno narodni trg Sodražica, kjer se Slovenec ponosom sme sukati in brezskrbno sprehajati. Vsaj tam je jedino jedna stranka, in kjer je narodna jedinstvo in značaj doma, premagati da se marsikaj neukretnega! Sodražica je narodno zavesten trg, narodna sloga ga — jači, zato se pa tudi ne ustraši nobenih zaprek, in narodne žrtve vsacega pomena so mu igrača; blizu mu ni ga ni para! Lejte gospod urednik, temu trgu mora zaveden narodnjak hvalo prepevati in v vzgled staviti ga družim. Koliko jih je, ki bi vredni bili te prednosti, povedite mi jih gospod urednik! Niti petinke ne žrtvuje marsikatero mesto, trg in kakšna večja vas tu na Kranjskem; in žrtvovati za narodno stvar velik dar, — majhno darilce, to je lepo — in hvalevredno je!

Da bi ne bil nas tu gori na Mali Gori bivačih predramil spomin na narodno zabavo, na veselico, ki se je vršila prej ali pozneje v Sodražici, in katero je osnovalo tamošnje „Bralno društvo“, — ko bi nas ne bil predramil spomin na to v tem jesenskem času, — ne bili bi govorili, temveč molčali; a tako hladnokrvni nismo, da bi molčali in prav dajali tistim, ki nič ne storé za narodni napredek, ki nečejo razvideti: v čem leži bitstvo narodne samozvesti, in v čem — kulturni napredek našega ljudstva, katero se zanima za vse lepo, za vse jedrnat, kar vidijo njega oči pribito v domačem okviru, in slišijo kaj redkega — redek prizor njih očem in ušesom v — slovenskem jeziku. Opazujmo sami sebe, opazujmo naš ljud: videli bomo, s kako skrbno pazljivostjo se zanima priprosti narod za domačo besedo! . . .

Ta spomin gospod urednik zdramil nas je tu gori pri sv. Ani na Mali Gori, in postali smo nekako živi; — in probudil nas je glas: Slovan gre na dan! In na drugej strani verovati nam je našemu pesniku, ki govori:

Vremena bodo Kranjem se zjasnile,
Milejše zvezde jim kot prej — sijale!

Mežnar.

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 28. septembra.

(Konec.)

V imenu odseka za olepšavo mesta poroča mestni odbornik g. Hribar in nasvetuje, naj bi se Reseljeva cesta ob straneh obsadila z lipami in sicer s tako močnimi, kakor so nasajene na cesti k južnemu kolodvoru.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški izraža bojazen, da, ker bode za Reseljevo cesto treba najmanje kakih 100 dreves, bodo stroški veliki. Vprašanje je tedaj, bi li ne bilo boljše nasaditi kostanje, katerih ima mesto dovolj v svojej drevesnici?

Gospod Ravnikar opomni, da lepo lipovo drevesce velja k večjemu 70 kr.

Gospod Hribar pripomni, da bode treba le kakih 60 do 70 dreves, ki se dobivajo po 50 do 70 kr. Vzporejme se pri glasovanju predlog, da se nasade lipe.

Gospod Hribar nasvetuje na dalje, naj se nasadi drevesna skupina na mestnem travniku nasproti Cekinovemu gradu, da zakrije malo okusni Kozlerjev hlev in naj se to delo izvrši še letošnjo jesen, čemur mestni zbor brez razgovora pritrdi.

Odsek za olepšavo mesta nasvetuje po gospod Hribarji, naj se ob poti, ki drži od Tivolskega grada ob robu gozda proti cesti na Rožnik, nasade bukova drevesa in to zaradi tega, ker na ta pot, kateri občinstvo jako številno rabi, sije solnce od ranega jutra do treh popoldne, torej bi bilo nekoliko sence jako potrebno.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški protivi temu predlogu, češ, nasajena bukova drevesa ovirala bi krasen razgled s tega pota na močvirje. Kdor sprehajalcev želi senčnato pot, temu je na razpolaganje pot preko loga, ki je tik zraven. Zatorej nasvetuje, da se odsekov predlog ne vzprejme.

Gospod župan Grasselli, uvaževaje pomisleke predgovornika, opomni, da bi bil nasad drevesov nekoristen za mestni travnik.

Pri glasovanju se odsekov predlog ne vzprejme.

Gospod mestni odbornik Hribar nasvetuje, naj bi se trhla topolova drevesa na sv. Petra nasipu, katera ne dajo nikake sence, še to jesen posekala in nadomestila z lipami. Predlog se vzprejme.

Mestni odbornik gospod Vaso Petričič utemeljuje svoj samostalni predlog, da mestni zbor sklene visokej finančnej upravi izročiti prošnjo za prepuščenje opominskih taks, ki se pobirajo po magistratnih organih. Predlagatelj pravi, da od leta 1850., odkar je mesto prevzelo pobiranje državnega davka, so stroški mnogo narastli. Nastaviti je bilo treba novih organov, pripraviti večja prostora za blagajnico itd. Država plačuje sama svoje davčne eksekutorje; tedaj ne bode zahtevala, da mesto plačuje svoje služabnike, po njih izterjani denar za opomenice pa da bi se stekal v državno blagajnico. Konečno stavi predlog, naj se izroči sl. c. kr. finančnemu ministerstvu prošnja, da pristojbine od opomnic, počenši od leta 1881. do sedaj in v bodoče, kolikor se jih je pobralo in se še pobere po mestnih organih, ostanejo mestnej blagajnici.

Gospod župan Grasselli opomni, da je ta stvar že v finančnem odseku v razgovoru, da pa stališče mej mestnim magistratom in finančno upravo ni še dovolj pojasneno.

Dr. Derč smatra peticijo za brezuspešno. Saj se je že poslala prošnja na c. kr. deželno predsedništvo za odpravo opomnic, a brez zaželenega uspeha.

Gospod župan Grasselli naglašja, da pač ne gre odpraviti opomine, katere določuje državna postava. Da bi pa mestna blagajnica dobivala opominske takse po njih organih izterjane, temu odnošaji neso neugodni, ampak upati je, da se bode prošnja mestnega zastopa v tej zadevi povoljno rešila, seveda ne pro praeterito, ampak pro futuro.

Predlog gospoda Petričiča se potem vzprejme.

Gospod župan Grasselli naznani, da so bili zapisniki petnajstih sej mestnega zbora določeni čas v magistratnem ekspeditu, da so jih poverovatelji poverili, da tedaj proglasi vse kot potrjene.

Mestni odbornik dr. Papež stavi v našem listu že prijavljeni predlog, naj mestni zbor pošlje do sl. deželnege zboru prošnjo, da še v tem zasedanju prenaredi mestni statut od l. 1850., vsaj pa mestni volilni red. Govornik pravi, da sosebno zadnje je neogibno potrebno, kajti po državnih osnovnih postavah ima vsak državljani pravico voliti in voljen biti; treba je urediti volilna določila za mladoletue, za ženske, korporacije itd.

Razmere prebivalstva so se tudi mnogo predrugačile, naraslo je za tisoče, tedaj je le umestno, da se tem okoliščinam ustreže. Predlog se izroči personalnemu in pravnemu odseku in potem seja sklene.

Domače stvari.

— (VII. seja dež. zboru kranjskega) pričela je še le ob 1/4 12. uro. O uzroku zakasnenja glej uvodni članek. — Volitev poslanca g. Dev-a odobri se brez razgovora in reši nekoliko manj važnih stvari. Prihodnja seja v soboto.

— (Deputacija k ministerskem upr. predsedniku grofu Taaffe-u.) Kakor poroča „Naša Sloga“, napoti se dvojica hrvatskih zastopnikov istrskih v kratkem na Dunaj, da razloži grofu Taaffe-u sedanje politične razmere v Istri.

— (Kontrolni shod) dopustnikov in rezervistov za c. k. glavarstvo okolice Ljubljanske bode 17., 18., 19. in 20. oktobra, vsaki dan ob 9 uri dopoldne v sv. Petra vojašnici v Ljubljani. — Poznejši kontrolni shod bode ravno tam 4. novembra ob 9. uri dopoldne. — Kontrolni shod c. kr. deželnih brambovcev za c. kr. okrajno glavarstvo

Ljubljanske okolice bode 20. oktobra ob 9. uri v brambovski vojašnici na Rimske cesti. K istemu imajo priti vsi brambovci, kateri neso bili letos pri vojaških vajah, iznimši tiste, ki služijo letos zadnje leto in so bili potrjeni l. 1871.

— (Katoliško društvo rok. pomočnikov) bode imelo o zimskih večerih pouk. Poučeval bode gosp. Geba brezplačno. Tisti gospodje, ki se hočejo udeleževati pouka v fiziki in zemljeslovji, naj se oglašé danes zvečer, potem v četrtek in soboto od 8. do 10. zvečer in v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne v društvenih prostorih v knežjem dvoru. (Fürstenhof).

— („Národní Jednota Sokolská“) v Chicagu, ustanovljena pred 9 leti po sedanjem predsedniku J. B. Belohradskem, broji blizu 2000 članov. To društvo goji posebno narodno zavednost, skrbi pa tudi za telesni razvoj svojih članov. Obitelji umeršega člana plačuje se primerna podpora. Zadnji zbor društva bil je v Baltimore. — Mej prebivalstvom v Chicagu je 60.000 Poljakov, ki imajo 3 cerkve, 4 šole, 23 društev, gledališče, pevsko, knjižnična in štedilna društva, in zavarovalnico proti ognju. V Chicagu izhajajo 4 poljski dnevnik.

— (Slovenska posojilnica v Mariboru) imela je do konca septembra 221.462 gld. 26 kr. dohodkov, 185.500 gld. 69 kr. izdatkov, tedaj 406.962 gld. 95 kr. prometa.

— (Nova brzojavna postaja), združena s pošto, z omejeno dnevno službo, otvorila se je včeraj v Kobaridu na Goriškem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 3. oktobra. Spodnja zbornica: Tisza razvijajoč stališče vlade v hrvatskem vprašanju predlaga: Zbornica naj vladine izjave, tikajoče se dogodkov v Hrvatskeji, v zadevi grbov in po izgrelih storjene naredbe odobrovalno na znanje vzame, ob enem pa pooblašča vlado, da se v smislu zakona z leta 1868 obešeni grbi puste še nadalje, namesto novo obešenih grbov pa v bodoče v smislu zakona razobesijo grbi brez napisov. Ta predlog stavi se s sporazumljenjem Tisze na dnevni red sobotne seje.

Beligrad 3. oktobra. Nov Kabinet sestavljen tako: Nikola Kristić, predsedstvo in ministerstvo notranjih zadev. Milan Bogielović, ministerstvo vnanih zadev. Dosedanji minister zgradb, polkovnik Petrović: vojno; Pavtelić, pravosodje, začasno pouk. Polkovnik Protić ministerstvo zgradb, Aleksej Spašić finance, začasno narodno gospodarstvo. Kralj v ročnem pismu na Piročanca jako živo obžaluje odstop ter izreka vsemu kabinetu najtoplejo zahvalo za odlično delovanje izjavljajoč, da patrijotičnega delovanja nikdar ne pozabi. Konečno pravi kralj, da je bila vnianja politika kabineta vsekdar prošinjena poštenim in korektnim namenom, dokazati Evropi, da je hotela Srbija biti element miru, samostalnega razvoja.

Pariz 3. oktobra. Španjski kraj podaril je za uboge v Parizu 10.000 frankov. „Republique Voltaire“ poroča, da je ministerska kriza odložena, dokler se snidete zbornici.

Madrid 3. oktobra. Kralj dospel semkaj. Entuzijastičen vzprejem. Ministri, diplomati, senatorji in dve sto tisoči ljudij na kolodvoru. Množica obkolila je kraljev voz, ki je bil brez spremstva. Francoski velikaši s črnimi tančičniki (flori) prisotni pri kraljevem prihodu, napravili so dober utis. Niti Nemčiji prijazne niti protifrancoske demonstracije. Častniki, senatorji in poslanci gredo v kraljevo palačo, zagotavljat kralju zvestobo.

Zahvala.

Blagorodni in občespoštovani g. Lovro Sebenikar, c. kr. poštar in posestnik na Rakeku, blagovolil je podariti nekaterim pridnejšim šolskim otrokom na Unču poštno-hranilne karte z jedno ali dvema markama in jedno uložno knjižico. Za ves ta prelepi dar, s katerim se bode

štedljivosti vadila, se v imenu tukajšnje šolske mladine prav toplo zahvaljuje

Ivan Poženel,
nadučitelj.

Unec, v dan 2. oktobra 1883.

Tujci:

dne 2. oktobra.

Pri Slonu: Pieroben iz Trsta. — Cazafioea iz Tolmina. — pl. Wachten iz Gorice.
Pri Mallét: Figdor z Dunaja. — Dr. Pardo iz Trsta. — Kobler iz Reke.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
7. okt.	7. jutraj	730-10 mm.	+10.4° C	sl. szh.	obl.	15.00 mm.
8. okt.	2. pop.	731-67 mm.	+13.2° C	sl. szh.	obl.	dežja.
9. okt.	9. zvečer	733-68 mm.	+10.0° C	brezv.	obl.	

Srednja temperatura +11.5°, za 1.9° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 3. oktobra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	8	29
Rež,	5	36
Ječmen	4	23
Oves,	2	92
Ajda,	5	4
Proso,	4	87
Koruz,	5	40
Leča	8	50
Grah	8	50
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	2	80
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	70
„ poven,	—	78
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	2 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	64
Svinjsko	—	64
Koštrunovo	—	32
Kokoš	—	40
Golob	—	17
Seno, 100 kilogramov	1	96
Slama,	1	69
Drva trda, 4 kv. metre	6	60
„ mehka, „ „	4	40

Dunajska borza.

dné 3. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78	gld.	40
Srebrna renta	78	„	90
Zlata renta	99	„	50
5% marcna renta	93	„	—
Akcije narodne banke	841	„	—
Kreditne akcije	291	„	80
London	119	„	80
Srebro	—	„	—
Napol.	9	„	50 1/2
C. kr. cekini	6	„	67
Nemške marke	68	„	70
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	120
Državne srečke iz l. 1864	100	gld.	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	„	40
Ogrska zlata renta 6%	119	„	30
„ 4%	87	„	15
„ papirna renta 5%	85	„	85
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„	—
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	„	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	„	20
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	„	—
Kreditne srečke	100	gld.	168
Rudolfove srečke	10	„	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	108
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	228	„	40

Zahvala.

Za toplo sočutje mej boleznijo in ob smrti nepozabljivega, iskreno ljubljeneega soproga, oziroma očeta in strijca, gospoda

Lorenca Sadar-ja,

nadučitelja štirirazrednici in hišnega posestnika v Loki,

za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu, za darovane krasne vence, gg. meščanom, uradnikom, učiteljem, pevcem, sl. požarneji straži, sorodnikom, prijateljem in znanecem, izrekaajo presrečno zahvalo

(645—2) žalujoči ostali.

V Loki, v 30. dan septembra 1883.

Slika pesnika S. Gregorčiča,

kakeršna je bila v zadnji številki „Škrata“, dobiva se na fin in močen papir tiskana v „Narodnej tiskarni“ — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.



VABILO.

Pouk v petji za gospodične in gospode v Čitalnici se prične 1. oktobra.

Za gospode bo pevska šola vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri zvečer, — za gospodične pa vsak četrtek in vsako soboto ob 7. uri zvečer.

Pevske vaje za moški zbor so ob torkih in petkih vselej točno ob 8. uri.

Kdor želi pevsko šolo obiskovati ali pa ustopiti v pevski zbor, naj se oglašé v omenjenih dneh in urah v čitalnični pevskeji sobi v I. nadstropji pri pevovodji gospodu V. Valenti.

Odbor Čitalnice.

Prodaja vina.

Zalogo prav dobrega belega Ptujkega vina 15 startinov 1878. in 1879. letnika po 100 gld.

10 „ 1880. „ „ 80 „

20 „ 1881. „ „ 60 „

in 50 lepih sodov-polovnjakov po 4 gld. 50 kr. ponuja

(640—2) R. Sadnik v Ptui.

Za svojo trgovino s pisalnim in risalnim orodjem iščem spretnega

prodajalca,

kateri mora biti slovenščine popolnem zmožen. Ponudbe neposredno, — ustop takoj!

(636—3) J Giontini v Ljubljani.

Jaz kupujem raznovrstne

suhe orehove plohe,

potem zdrave orehove herklje (hlode) od 18" naprej, favorjeve pa od 15" naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalci naj se mi naznanijo pod adreso

(115—7) Karl Hofbauer, furnierfabrika v Tržiču na Gorenjskem.

V najem

se daje s 1. januarjem 1884. blizu Mokronoga ležeč, v dobrem stanju se nahajajoč

mlin z žago

vred. — Natančneje pové

(641—2) graščinsko oskrbnistvo v Mokronogu.

Umetne

(234—47)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovešem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckyjevega mostu, I. nadstropje.

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajske cesti,

prodaja:

Rudninske vode.

Carlsbader Mühlbrunn, 1 steklenica . gld. —.40.

Franz Josef Bitterwasser, 1 steklenica „ 1.—.

Friedrichshaller Bitterwasser, 1 steklenica „ —.26.

Giesshübl-Puchsteiner Sauerbrunn, 1 steklenica „ —.35.

Gleichenberger Constantinquelle, 1 steklenica „ —.30.

Kronendorfski cesarjevičinje Stefanije vrolec za boleznj želodca, pljuč in grla, 1 steklenica po „ —.24.

Marienbader Kreutzbrunn, 1 steklenica „ —.35.

Meerwasser-Mutterlauge, za pripravo morskih kopel, 1 steklenica „ —.40.

Ofner Rákoczyquelle, 1 steklenica „ —.22.

Preblauer Sauerbrunn, 1 steklenica „ —.20.

Selters-Wasser, 1 steklenica „ —.28.

Naročila se izvršujejo točno proti poštenu povzetju. (291—7)